

EXTERN UTVÄRDERARE
LENA KAEV
UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
STOCKHOLM

MEDBEDÖMARE
SIVERT KVARNÉUS
REKTOR SFI SÖDERORT

Rapport

från utvärdering av sfi och

SVA på SIFA

25 – 29 november 2013

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	sidan 2
UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE	3
OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV UTVÄRDERINGEN	4
BESKRIVNING AV ENHETEN	5
SAMMANSTÄLLNING AV ENHETENS OLIKA VERKSAMHETERS STYRKOR, SVAGHETER OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN	8
Styrning, ledning och kvalitetsarbete	8
Kunskaper, utveckling och lärande	11
Bedömning och betygssättning	16
Normer och värden	17
Övrigt	18
Områden att utveckla	19
SAMMANFATTANDE ANALYS	21

UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE

Nedan beskrivs den metod som uppföljningsenheten i Stockholms stad tillämpar vid utvärderingsuppdrag 2012 i ett projekt rörande sfi i samarbete med SFI Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad. Utvärderingen 2011-2012 omfattar sfi som bedrivs på entreprenad och 2013 utvärderas den kommunalt bedrivna sfi-undervisningen. Rektorer vid SFI Stockholm har varit medbedömare i utvärderingen. De har varit medbedömare hos kollegans utbildningsanordnare, det vill säga på den skola som de inte har utbildningsansvaret för. Uppföljningsenheten vid Stockholms stads utbildningsförvaltning utvärderar den pedagogiska verksamheten och främjar vuxnas lärande genom att

- granska måluppfyllelsen utifrån nationella styrdokument
- kontrollera efterlevnaden av nationella riktlinjer
- granska hur skolan utvärderar sin egen verksamhet
- ge rekommendationer om vad som bör förändras och utvecklas

Vi genomför vårt uppdrag genom att

- läsa material som skolan ställer till förfogande och även material från andra källor (ex från Skolverket)
- intervjua elever, personal och skolläda. I nybörjargrupperna har tolk använts vid elevintervjuerna
- Observera verksamheten och göra lektionsbesök

Skolbesöket omfattar cirka en vecka.

I första hand granskar vi måluppfyllelsen, det vill säga att vi bildar oss en så heltäckande bild som möjligt av hur målen i styrdokumentet tolkas och förverkligas på skolan. Vi gör detta utifrån en prioritering av mål från läroplanen och andra nationella styrdokument.

Förutom detta granskar vi skolans förmåga att själv utvärdera sin kvalitet för att förbättra verksamheten. Hög kvalitet innebär enligt Skolverkets definition främst att verksamheten utmärks av att den väl:

- strävar mot och uppfyller nationella mål
- svarar mot nationella krav och riktlinjer
- uppfyller andra mål, krav och riktlinjer som är förenliga med de nationella
- kännetecknas av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån de förutsättningar man har (Skolverket, BRUK – för kvalitetsarbete i förskola och skola, sid 8).

OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV UTVÄRDERINGEN

Stockholms stads uppföljningsenhet granskar verksamheterna ur ett helhetsperspektiv. Utvärderingen fokuseras särskilt på nedanstående områden, men även andra områden kan kommenteras om det finns starka skäl till det.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Detta område granskas utifrån läroplanen men även utifrån skollagen och förordning om sfi samt utifrån forskningsresultat. Beträffande ledarskap granskas inom detta område främst skolledningens arbete medan övrig personals, främst lärares, ledarskap granskas under Kunskaper, utveckling och lärande.

Kunskaper, utveckling och lärande

Området granskas främst utifrån mål och riktlinjer i läroplanen. Dessutom utgår utvärderingen från tydligt bekräftade forskningsresultat med relevans för dessa mål och riktlinjer. Elevers ansvar och inflytande ingår även i detta utvärderingsområde.

Bedömning och betygssättning

Detta område granskas främst utifrån mål och riktlinjer i läroplanen, Skolverkets Allmänna råd om likvärdig bedömning och betygssättning och Handlingsplan för rättssäker och likvärdig betygssättning. Granskningen av bedömning och betygssättning sker på ett sådant sätt att det framgår att området i teori och praktik är nära kopplat till området Kunskaper, utveckling och lärande. I detta avseende utgår granskningen också från vissa allmänt accepterade forskningsresultat.

Normer och värden

Detta område granskas utifrån skollagen och diskrimineringslagen (2008:567) samt Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för arbetet med att främja likabehandling, men även i hög grad utifrån läroplanens värdegrund och dess avsnitt om normer och värden samt utifrån allmänt accepterade forskningsrön med relevans för området. 5

BESKRIVNING AV ENHETEN

<i>Företag /skola</i>	<i>Antal elever¹</i>	<i>Studievägar</i>	<i>Lokaler</i>	<i>Antal medarbetare inom skolan/före- taget</i>
SIFA, Sfi och SVA i kommu- nens egenregi	275	Sfx på sfi 2C, 3C och D; sfx på svenska som andraspråk, SVA, på grundlägg- ande vux och gymnasial vux	Åsö utbildnings- center på Södermalm	16 lärare 1 lärarassistent 1 utbildningsle- dare 1 biträdande rektor 1 SYV 1 skolassistent 1/3 it- tekniker 1 rektor

Företag/skola

SIFA, Stockholms intensivsvenska för akademiker

Andel studerande per studieväg 1,2 och 3 i sfi

Studieväg 1: -

Studieväg 2: -

Studieväg 3: 51 %

Svenska som andraspråk, SVA, grundläggande
vuxenutbildning: 18 %

Svenska som andraspråk, SVA, gymnasial vuxenutbildning:
31 %

Medarbetare

Behöriga lärare med lärarexamen+60 högskolepoäng i svenska som andraspråk: 11

Lärare med kompetensutvecklingsplan: 2 + 1

Ej behöriga lärare: Två lärare med lärarexamen och behörighet för gymnasiet i svenska har påbörjat studier i svenska som andraspråk. En lärare har inte sin lärarexamen helt prövad, men har ämnesbehörighet. Två lärare som är 65 + har SÖ:s kompetensförklaring samt ämnesbehörighet.

Lokaler

SIFA disponerar lokaler på Åsö utbildningscenter, en stor byggnad på Södermalm, tillsammans med flera olika skolor inom skilda skolformer.

Ledningsorganisation

SIFA leds av en rektor på heltid samt en biträdande rektor på deltid. Rektor har arbetat på enheten i drygt ett år och biträdande rektor ett halvår. Dessutom finns en heltidsanställd utbildningsledare på enheten. Rektor leder den administrativa gruppen, en form av ledningsgrupp som träffas en gång per vecka. Här ingår rektor, biträdande rektor, utbildningsledare, studie- och yrkesvägledare och administratör. Den renodlade ledningsgruppen med rektor, biträdande rektor och utbildningsledare träffas mer sporadiskt direkt i anslutning till administrativa gruppen.

Rektor för SIFA ingår i Arbetsmarknadsförvaltningens ledningsgrupp för SFI-avdelningen som träffas varje månad och förvaltningens chefsforum som har möte ungefär en gång per månad.

På Åsö utbildningscenter finns en husmötesgrupp där praktiska frågor diskuteras som rör lokalerna för alla skolor som disponerar lokaler på Åsö utbildningscenter.

Personalgrupperingar och mötesstruktur

Alla medarbetare träffas på APT en gång per månad.

SIFA har också haft en så kallad ”strukturgrupp” under ledning av biträdande rektor som har diskuterat hur verksamheten ska ändra sin organisation sedan det framkommit i medarbetarenkäten att personalen upplever sin arbetssituation som väldigt tung. Stukturgruppen leds av biträdande rektor och i gruppen ingår studie- och yrkesvägledare, utbildningsledare och några lärare. Den nya organisationsmodellen som strukturgruppen har föreslagit har genomförts nu under hösten

2013 och strukturgruppen ska nästa termin utvärdera den nya organisationen.

Strukturerade möten i arbetslag förekommer inte, utan det finns olika möteskonstellationer som bildas och genomförs på enskilda lärares initiativ. Tid för arbetslag har frilagts i schemat under hösten på försök, men den tiden har inte utnyttjats av alla.

Övrigt

Sfx innebär att svenskutbildningen är knuten till olika yrkesområden. På SIFA finns tre akademiska yrkesområden: pedagoger (SFP), ingenjörer (SFINX) och ekonomer/jurister/systemvetare, personalvetare, samhällsvetare med flera (SFEJ). Yrkesanknytningen sker på lite olika sätt inom de tre områdena, bland annat genom att läsa texter inom målyrkena och i vissa områden genom att bedriva fältstudier, göra studiebesök och ingå i mentorsprogram. Praktik förekommer inte. Rektor ingår i nätverk med företrädare för de olika yrkena och de akademiska yrkesdisciplinerna. I vissa fall kan eleven få betyg från en gymnasial yrkeskurs. Det normala är att studium av facktext sker i form av orienteringskurs, där eleven inte kan få betyg utan där skolan kan utfärda intyg om genomgången kurs.

Sfx bedrivs på SIFA både inom sfi och SVA på grundläggande och gymnasial nivå.

10-15 elever bedriver sfi-utbildning på distans.

Hösten 2013 inleddes ett nytt sätt att arbeta på SIFA då man började arbeta med sammanhållna grupper med fast antagningstid för varje grupp istället för kontinuerlig antagning som tidigare. Antagning sker två gånger per termin på hösten och tre gånger på våren. Omorganisationen är föranledd av olika skäl. Ett skäl är att lärarna menar att deras arbetsbörda i den tidigare utbildningsmodellen med kontinuerlig antagning var alldeles för tung. Detta gav utslag i senaste medarbetarenkäten vilket föranledde en diskussion om vad som kunde göras för att underlätta lärarnas arbetsbörda och sedan ledde till att SIFA gick över till fasta grupper med gemensam kursstart. Ett annat skäl är att eleverna i enkäter kom med önskemål om att förbättra studieron i grupperna. SIFA ville också öka effektiviseringen av all administration eftersom det tidigare systemet innebar stor mängd testvarianter varje månad. Samtliga kurser sträcker sig nu över nio veckor enligt den modell som gäller fr.o.m. hösten 2013, en periodlängd som troligen kommer att förlängas för vissa kurser/nivåer.

SAMMANSTÄLLNING AV ENHETENS OLIKA VERKSAMHETERS STYRKOR, SVAGHETER OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN

Vårt uppdrag är att granska och utvärdera enhetens resultat. Med resultat menar vi enhetens förmåga att uppnå och sträva mot de nationella och kommunala målen samt efterleva de riktlinjer och krav som finns i styrdokumentet.

Sammanställningen av styrkor, svagheter och utvecklingsområden som vi gör i detta avsnitt är avsedd att ge en översiktlig bild av vår bedömning av verksamheternas kvalitet. Vi vill dock framhålla, att det inte är möjligt att på ett kvantitativt sätt genom att jämföra sammanställningar i olika rapporter med varandra avgöra hur bra olika enheter är i förhållande till varandra. Det är inte antalet punkter under de olika rubrikerna som avgör det. Jämförelser måste baseras på noggrann läsning av texten vid punkterna.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

(Organisation, dokumentation, skolledningens pedagogiska ledarskap etc)

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Lärarna känner väl till olika typer av skolresultat och upplever att de är delaktiga i kvalitetsarbetet.
- Kvalitetsredovisningen är väl genomarbetad och känd av personalen.
- Skolan genomför varje termin en egen elevenkät.
- Vissa lärare gör egna uppföljningar bland eleverna av den egna undervisningen.
- Rektor upplevs oftast som lättillgänglig av medarbetarna och gör en del lektionsbesök.
- Rektor har tagit tag i den problematik som blev tydlig i fjolårets medarbetarenkät och tillsatt en ”strukturgrupp” med uppgift att omorganisera arbetet så att lärarnas arbetssituation förbättras.

- Rektor har varit lyhörd för problem som uppstått efter omorganisationen och försökt ändra allt eftersom hon fått kännedom om uppkomna nackdelar.
- Rektor försöker hela tiden att utveckla verksamheten och har just infört veckovisa informationsmöten för personalen.
- Rektor deltar i flera externa nätverk kopplade till de yrkesområden som är aktuella för skolan.
- Skolledningen har försökt att dokumentera ansvarsfördelningen inom ledningsgruppen i ett PM "Vem gör vad...".

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Strukturerad mötestid för att diskutera pedagogisk utveckling saknas av många lärare.
- Det är otydligt i vilken utsträckning visstidsanställda lärare som arbetar under längre tid ska delta i olika personalaktiviteter, kompetensutveckling etc, vilket är besvärligt eftersom en stor andel av lärarna har sådan anställning.
- Stor del av rektors tid under första verksamhetsåret har gått åt till att lära sig de administrativa systemen inom förvaltningen, upplever den nyanställda rektorn som inte varit ledare förut i denna organisation.

Det verkar som att det saknas ett tillräckligt omfattande centralt utarbetat stöd och information till nyanställda ledare på förvaltningen.

- Rektor har inte hunnit prioritera lektionsbesöken och det pedagogiska ledarskapet i klassrummet under sitt första verksamhetsår.
- Tydlig årscykel för det lokala kvalitetsarbetet saknas.
- Systematisk uppföljning av elevernas sysselsättning efter utbildningen och studieavbrott saknas.
- Utvärdering av lektionerna görs inte systematiskt.
- Det saknas en vision och konkret arbetsplan för SIFA som kan fungera som verktyg för att utveckla sfx och SIFA:s inre arbete.
- Det saknas en ordentlig innehållsbeskrivning av sfx-upplägget inom respektive yrkesområde, och det är

inte heller tydligt vem som lokalt ansvarar för
upplägget och utvecklingen av de olika sfx-kurserna.

Det borde finnas en skriftlig, tydlig struktur för
upplägget av varje yrkesinriktning som även delges
eleverna, en sorts innehållsdeklaration.

- Elevernas inflytande över utbildningens upplägg och organisation är inte tillgodosett.

Detta gäller bland annat den omorganisation som strukturgruppen genomfört, där eleverna inte har deltagit i arbetet. Eleverna på SIFA har mycket stort intresse för sin utbildning och vill gärna göra sin röst hörd i olika sammanhang, både vad gäller det dagliga arbetet, examinationsformer och organisation i stort. Deras kunskaper och engagemang bör tas tillvara mera.

- Omorganisationen, som är en principiellt viktig förändring av organisation, arbetssätt och arbetsformer har inte föregripits av omfattande diskussion med elevgruppen utan det är huvudsakligen lärargruppen som har deltagit i diskussionerna. Arbetsgruppen för denna omfattande förändring har inte heller letts av rektor utan av den helt nyanställda biträdande rektorn.

Omorganisationen innebär en modell med fasta undervisningsgrupper, en principiellt viktig förändring som troligen hade behövt längre förberedelsestid och mer djupgående diskussioner även med eleverna om för- och nackdelar med olika modeller före genomförandet. Enligt Läroplan för vuxenutbildningen 2012 ska all vuxenutbildning eftersträva stor flexibilitet och individuell anpassning.

- Utfallet av strukturgruppens omorganisationsförslag ska utvärderas av samma personalgrupp som har lagt fram förslaget.

Kunskaper, utveckling och lärande

(Betygsbaserade kunskapsresultat, lärande, ansvar och inflytande, informations- och kommunikationsteknik, studerande i behov av särskilt stöd, validering av språkkunskaper, praktik, studieavbrott etc)

Kunskapsresultat

Företag/skola: SIFA

Elever i Stockholm som uppnått minst betyget Godkänd (G) på kurs inom studieväg 1,2 eller 3 på sfi läsåret 2012/13

Studieväg	Antal elever som fått minst betyget G på kurs	Andel elever som fått minst betyget G på kurs – % av de elever som gjort nationella provet	Antal elever som fått minst betyget G på nationella provet	Andel elever som fått minst betyget G på nationella provet – % av de elever som gjort nationella provet
2 B	-	-	-	-
2 C	-	-	-	-
3 C	142	100%	133	93,7%
3 D	149	93,7%	136	85,5%

SIFA har goda studieresultat på sina kurser. Skolan bör dock vara observant på diskrepansen andel satta betyg och andel godkända betyg på nationella provet, framför allt på studieväg 3D, och noga följa den utvecklingen.

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor bland annat dessa:

- Eleverna uppskattar mycket att få intensivträna svenska inom det yrkesområde som de redan har akademisk utbildning inom och erfarenhet av.
- Eleverna uppskattar att få tillfälle att arbeta extra mycket med facktext inom det yrkesområde som de har utbildats inom och som de har erfarenhet av i

hemlandet. De får både träna svenska och får nya fackkunskaper inom sitt yrkesområde på målspråket.

- Det är bra att SIFA spänner över både sfi, SVA på grundläggande och gymnasial vuxenutbildning så att yrkesanknytningen kan fortsätta över längre tid.
- Eleverna är oerhört ambitiösa och målinriktade och övar mycket både på skolan och hemma.
- Mentorsnätverk organiseras för ingenjörer och ekonomer/ samhällsvetare/ jurister vilket leder till ökade kontakter inom arbetslivet och förhoppningsvis även till snabbare anställning för elever som väljer att delta i nätverk inom dessa yrkesområden. Dessa nätverk uppskattas mycket av de elever som deltar.
- Många lärare arrangerar yrkesinriktade studiebesök för eleverna.
- SIFA har goda kontakter med motsvarande akademisk utbildning inom de olika yrkesområdena och kan lotsa eleverna till validering på universitetet.
- En del elever tycker det har blivit lugnare i grupperna när den kontinuerliga antagningen försvunnit då man hinner lära känna varandra bättre i gruppen.
- Fasta kurstider innebär att alla elever vet när kursen ska sluta och det går lättare att samordna gruppen runt ett gemensamt tema med olika aktiviteter när alla elever har börjat samtidigt i gruppen.
- Det finns en veckoplan för varje grupp där veckans aktiviteter tydligt framgår.
- Eleverna uppskattar att de oftast får igen inlämnade skrivuppgifter snabbt.
- Stödundervisning organiseras på skolan.
- Eleverna trivs på skolan och tycker att lärarna är kunniga och hjälpsamma.
- I biblioteket får eleverna tillgång till flera böcker på lättläst svenska förutom sedvanlig litteratur och tidningar samt kompetent bibliotekariehjälp.
- I biblioteket finns tillgång till några datorer och tyst studiemiljö.
- Några lärare använder modern teknik i klassrummet utöver övningar i särskild datasal.
- En del elever och lärare uppskattar att alla kan engelska så att man snabbt kan gå över till engelska i

undervisningssituationen när språkkunskaperna i svenska fallerar.

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Individuell studieplan (ISP) utformas inte för eleverna, trots att det föreskrivs i nationella styrdokument.
- Studie- och yrkesvägledarens (syv:s) roll på SIFA är inte klargjord och det finns ingen riktig systematik i när eleverna ska träffa syv för att lägga upp sina fortsatta studier.

Skolan bör diskutera hur syv:s kompetens på bästa sätt kan tas tillvara i organisationen för att stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället.

Ett exempel att diskutera är hur stor del av syv:s arbetstid som bör tas i anspråk för att organisera det nya grupputformade antagningssystemet.

- Den nya organisationsstrukturen har sjuvätsats innan skolan riktigt har tänkt igenom hur vissa pedagogiska frågor ska lösas för eleverna. Vissa svagheter har uppstått i samband med omorganisationen:

- Målstyrningen har fått träda tillbaka till förmån för tidsstyrning i den nya organisationen. Nu ska alla elever studera nio veckor oavsett elevens behov.

Det finns förslag på att förlänga en kurs till våren för det har visat sig att eleverna behöver längre tid i den kursen, men då sker kursförlängningen för hela gruppen och inte på individnivå.

- Den nya fasta arbetsmodellen med fasta grupper har ibland lett till att flexibiliteten

minskat för eleverna och kan innebära låsningar för vissa elever som inte kan gå så snabbt fram i studierna som de önskar; dvs eleverna måste vänta tills kursen är slut innan de får tenta och gå vidare.

- Skolan ger olika besked till eleverna om möjligheter till att gå snabbare fram i studierna. Vissa elever får besked att de måste vänta och andra får motsatt besked.
- Ibland är det dålig synkronisering av orienteringskurserna/yrkesspråk med de fasta kursiderna vilket då innebär att eleverna får vänta tills det finns en ny orienteringskurs att starta i även om de gått vidare till andra nivåer i svenska.

Pedagogkurserna får ta om samma innehåll i orienteringskurserna när de byter nivå från exempelvis sfi till grundläggande vuxenutbildning, enligt uppgifter i elevintervju.

- Eleverna har inte deltagit i arbetet med utveckling av den nya organisationsmodellen vilket innebär att deras synpunkter på exempelvis kursupplägg, studietakt och eventuella inlåsningseffekter inte har beaktats.
- Sfi-studietiden förlängs ibland totalt sett eftersom de flesta eleverna går andra sfi-kurser några veckor först hos en annan

anordnare i väntan på att den
fasta SIFA-kursen ska starta.

- Eleverna är inte ofta delaktiga i planeringen av kursernas uppläggning och examinationsformer.

Vi fick listor och även mail från eleverna med förbättringsförslag och synpunkter som kan tjäna som underlag för diskussion om effektiva språkinlärningsmetoder.

- Eleverna tycker att det skulle behövas ännu mer yrkesspråk och konversationsträning.
- Variationen på lektionerna är inte alltid så stor och tempot och effektiviteten är inte alltid så hög.

Vissa lärare låter eleverna ha högläsning en elev i taget, redovisning på tavlan en elev i taget etc. Alla lärare använder inte heller modern teknik så ofta för att underlätta och effektivisera undervisningen.

- Målet för dagens lektioner är inte alltid tydligt för eleverna; planering anger oftast aktiviteter men inte mål kopplat till kursplan och betygskriterier.
- Det kan ibland finnas risk inom sfi att språkträningen i svenska blir mindre på vissa lektioner när både elever och lärare omedelbart går över till konversation på engelska så fort som ett språkproblem uppstår. Konsekvenserna av denna metodik bör diskuteras bland lärare och elever på skolan.

Bedömning och betygssättning

(Information och återkoppling till de studerande, arbetet för likvärdighet i bedömning och betygssättning etc)

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Utvecklingssamtal med eleverna genomförs systematiskt minst en gång per termin och vissa lärare gör det oftare.
- Många elever är nöjda med den feedback som de får gällande sin studieprogression.
- Lärarna arbetar systematiskt med sambedömning av prov under ledning av utbildningsledaren.
- Några träffar med andra enheter har genomförts för att diskutera bedömning och betygssättning, bland annat med sfx i Södertälje.
- Lärarna inom SVA har goda kontakter med kollegor på Åsö vux och genomför på eget initiativ flera träffar om till exempel sambedömning.
- Lärarna ska ha gemensam kompetensutveckling genom att läsa samma bok om bedömning under julen som sedan ska följas upp och diskuteras i lärargruppen.
- Det planeras en träff för erfarenhetsutbyte om bedömning och betygssättning med lärare på andra sfi-enheter inom egenregion till våren.

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Alla elever tycker inte att de får kontinuerlig feedback från läraren av sin kunskapsutveckling.

- Återkoppling av kunskapsprogressionen är inte alltid kopplad till kursmålen.
- Systematiken i rektors inflytande över bedömning och betygssättning är inte säkerställd.
- Det finns risk för anhopning av prov och rättning när alla elever ska göra provet samtidigt i det nya systemet med fasta kursnader.
- Vissa lärare gav uttryck för att de nya betygskriterierna inte fungerar på sfi.
- Kontinuerlig insamling av elevernas prestation på olika uppgifter i t ex en form av portfolio-modell sker inte alltid på alla utbildningsnivåer.

Normer och värden

(Skolans/företagets arbete mot alla former av kränkningar, plan/planer mot diskriminering och kränkande behandling etc)

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Eleverna trivs och kan inte påminna sig någon situation då diskriminering eller kränkande behandling har förekommit.
- Plan mot diskriminering och kränkande behandling finns.
- Lättläst version finns också av plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- En inspirationsdag för lärare och elever om normer och värden planeras till våren 2014.
- Mentorskap och externa nätverk bidrar till att främja förståelse för andra människor och förmåga till

inlevelse och bidrar till att utbildningen blir en social och kulturell mötesplats.

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Plan för förebyggande värdegrundsarbete saknas.
- Kartläggning av diskriminering och kränkande behandling saknas.
- Elevrådsverksamhet saknas.
- Alla lärare är inte överens om vikten om elevmedverkan i planering och uppföljning av utbildningen.

Övrigt

- Många elever får jobb snabbt; bland ingenjörerna sker det ofta att eleverna får jobb innan kursen är slut.
- Informationsflödet till både lärare och elever behöver förbättras.
- SIFA:s lokaler är splittrade på skolan och det råder tidvis lokalbrist som är svår att åtgärda för SIFA, då man upplever att man alltid kommer sist i kön i tilldelning av extra rum i jämförelse med andra skolformer på Åsö utbildningscenter. Reception i huset saknas och skyltningen är inte heller helt tydlig på Åsö utbildningscenter.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som varken är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

Utveckla, vårda och värna den yrkesrelaterade undervisningen, ”x:et” i sfx

Skolan bör sträva efter att förtydliga och dokumentera innehållet inom de olika yrkesinriktningarna så det blir tydligt för både lärare och elever hur den yrkesrelaterade undervisningen ska bedrivas. Precis som idag så bör den yrkesinriktade modellen fortsätta att utvecklas i riktning mot ökade kontakter med universitet och externa yrkesnätverk så att eleverna får ännu mer externa kontakter och ännu snabbare kommer ut i jobb. Detta gäller bland annat pedagogerna, där de praktiska kontakterna med arbetslivet behöver stärkas.

Klargöra den individuella studieplanen och studie- och yrkesvägledarens roll

Den individuella studieplanen, ISP, har en viktig roll att fylla för att ge varje elev en egen individuell plan för hur han/hon snabbast möjligt ska nå sitt yrkesmål. Även om valideringen av yrkeskunskaper för eleverna på SIFA sker inom högskolans ram så bör skolan, kanske i samarbete med högskolan, arbeta fram en modell som säkerställer att varje enskild elev får en individuell och tidssatt plan för att nå sitt yrkesmål. Studie- och yrkesvägledarens roll på skolan behöver också tydliggöras.

Arbeta för ökad målstyrning och individualisering enligt vuxenutbildningens huvuduppdrag i Läroplan för vuxenutbildning 2012

SIFA behöver arbeta med att säkerställa att målstyrningen som princip får spela huvudrollen på skolan även i den nya omorganisationen med fasta kursgrupper. Man behöver också säkerställa att eleverna får en individualiserad undervisning inom de fasta grupperna och sträva efter att motverka de eventuella inlåsningseffekter som den nya organisationen kan ha inneburit. Individuell feedback till varje enskild elev av studieprogressionen ska ske med koppling till målen i kursplanen.

Förbättra information och kommunikation till elever och lärare samt externt

Information och kommunikation till elever och lärare behöver förbättras, både vad gäller individuell studieplan, studieprogression, kursmål och möjligheter att gå snabbare fram med studierna. SIFA bör också utarbeta en sorts varudeklaration för innehållet inom de olika yrkesinriktningarna och sprida detta internt till lärare och elever samt externt.

Sammanfattande analys

SIFA, Stockholms intensivsvenska för akademiker, är en liten sfi-verksamhet inom egenregin med 275 elever som valt att studera svenska med yrkesinriktning (sfx) i extra snabbt tempo. Sfx bedrivs både inom sfi och SVA (svenska som andraspråk) på grundläggande och gymnasial nivå vilket innebär att eleverna är kvar på SIFA även när de är klara med sfi och fortsätter med SVA på nästa nivå, vilket är mycket positivt. Skolan har ett omfattande kontaktnät inom yrkesinriktningarna ingenjör (SFINX) och ekonom/jurist/samhällsvetare (SFEJS) och samarbetar både med berörda högskolor och deltar i externa nätverk inom dessa yrkesområden. Skolan deltar även i mentorsprojekt inom dessa yrken och ordnar studiebesök, fältstudier och liknande parallellt med svenskstudierna på SIFA. Pedagogerna (SFP) har goda kontakter med lärarutbildningen på Stockholms universitet men det har varit svårare för SIFA att skapa kontakter med arbetsgivarna inom utbildningssektorn och initiera liknande projekt för utländska pedagoger vilket SIFA bör fortsätta att eftersträva. Gemensamt för alla yrkesgrenarna på SIFA är att man förutom sedvanliga studier i svenska även bedriver svenskstudier med textmaterial från de olika yrkesområdena. Eleverna skickar själva in sina betyg från akademiska examina i hemlandet till de svenska högskolemyndigheterna för att få dessa validerade och sedan få besked om, och i så fall vilka, akademiska kompletteringar som de behöver göra för att få en motsvarande svensk examen.

Den här formen av svenskundervisning med stort externt yrkesnätverk är mycket uppskattad av eleverna och i många fall leder den till att flera elever får jobb redan innan utbildningen på SIFA är slut, exempelvis bland ingenjörerna. Vi tror att det är viktigt att SIFA även i fortsättningen fortsätter att utveckla denna lyckosamma utbildningsform, förtydligar det yrkesinriktade innehållet och utvecklar arbetsformerna. Det är viktigt att SIFA då även inkluderar eleverna i utvecklingsarbetet, vilket inte sker idag i någon större utsträckning. Eleverna trivs och de är oerhört ambitiösa och intresserade av att så snabbt som möjligt lära sig mer. De visade i intervjuerna att de hade väldigt mycket åsikter om hur man kunde förbättra utbildningen på olika sätt även om de redan idag tyckte att mycket var bra och att de hade kunniga och hjälpsamma lärare. Detta engagemang från elevernas sida menar vi att skolan borde tillvarata mycket mer än vad som sker idag, både vad gäller utbildningens upplägg, examinationsformer och utvärderingsmodell.

Vi såg flera exempel på varierad och intresseväckande undervisning men vi var också med på lektioner som inte hade högt tempo eller stor variation och således inte utmanade eleverna i någon högre grad. Planeringen av undervisningen är

nästan alltid tids- och aktivitetsstyrd och inte målstyrd, vilket skolan bör arbeta mer med att förändra.

Skolan har denna hösttermin gått över till fasta undervisningsgrupper med fasta antagningstider, vilket har medfört både för- och nackdelar. Till fördelarna hör till exempel större lugn i grupperna och att eleverna lär känna varandra bättre men till nackdelarna hör att målstyrningen och individualiseringen kommit i skymundan och hela gruppen styrs mot ett gemensamt tidsmål istället. Detta kan leda till vissa inlåsningseffekter för eleverna vilket skolan måste se upp med och försöka motverka. Individualisering av undervisningen inom gruppens ram bör också kunna utvecklas så att inte tidsstyrningen tar över helt. Individualiseringen behöver även tydliggöras i en mer långsiktig och tidssatt individuell studieplan för varje elev. Detta behöver skolan finna en bra form för, kanske i samarbete med högskolan som har hand om valideringen av elevernas utländska examina.

De elever vi intervjuade hade alla gått några veckor hos en annan sfi-utbildningsanordnare först och avbröt den studiegången när SIFA-kursen startade vilket då medför en förlängning av studietiden, en konsekvens som uppstår när eleverna erbjuds sfi-kurser med kontinuerlig kursstart samtidigt med en sfi-kurs med fasta kursstarter.

SIFA bedriver ett gott arbete med bedömning och betygssättning men behöver stärka den feedback som ges till eleverna om kontinuerlig studieprogression så att återkopplingen tydligt kopplas till kursmål och betygsriterier. Kvalitetsarbetet har kommit igång och lärarna är involverade men kan gärna stärkas genom någon form av årshjul eller liknande så att alla förstår hur de olika kvalitetskomponenterna hör ihop. Rektor är väl känd på skolan men rektors pedagogiska ledarskap behöver stärkas genom bland annat fler lektionsbesök och skapande av en tydligare verksamhetsplan i samarbete med lärare och elever.

Stockholm 2013-12-20

Lena Kaev

Utvärderare

Utbildningsförvaltningen

Stockholms stad

Sivert Kvarnéus

Rektor sfi, medbedömare

Arbetsmarknadsförvaltningen

Stockholms stad